

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy JUDr. Jana Passera a soudců JUDr. Michala Mazance a Mgr. Davida Hipšra v právní věci žalobce: **BEAS ENERGY, s. r. o.**, se sídlem Sadová 454, Jaroměř – Josefov, zastoupeného JUDr. Milanem Jelínkem, advokátem se sídlem Sokolovská 5/49, Praha 8, adresa pro doručování: Resslova 1253/17a, Hradec Králové, proti žalovanému: **Odvolací finanční ředitelství**, se sídlem Masarykova 31, Brno, proti rozhodnutí Finančního ředitelství v Ústí nad Labem ze dne 17. 1. 2012, čj. 447/12-1200-506330, o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Ústí nad Labem ze dne 27. 11. 2013, čj. 15 Af 122/2012 – 44,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost **se zamítá.**
- II. Žalobce **nemá** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.
- III. Žalovanému **se nepřiznává** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

O d ů v o d n ě n í :

I.

1. Finanční úřad v Děčíně zamítl stížnosti žalobce na postup plátce daně (společnosti ČEZ Distribuce, a. s.) podle § 237 odst. 4 zákona č. 280/2009 Sb., daňový řád, ve znění pozdějších předpisů, rozhodnutími ze dne 13. 6. 2011, čj. 124648/11/178913501506, ze dne 14. 7. 2011, čj. 133561/11/178913501506, ze dne 8. 9. 2011, čj. 158220/11/178913501506, a ze dne 10. 10. 2011, čj. 166316/11/178913501506.

2. Finanční ředitelství v Ústí nad Labem zamítlo odvolání žalobce rozhodnutím ze dne 17. 1. 2012, čj. 447/12-1200-506330. (*pozn. NSS: V souvislosti s nabytím účinnosti zákona č. 456/2011 Sb., o Finanční správě České republiky, stávající finanční ředitelství zanikla ke dni 1. 1. 2013. V rámci nedokončených řízení ve správním soudnictví se dnem 1. 1. 2013 jejich nástupcem stalo Odvolací finanční ředitelství.*)

II.

3. Žalobce napadl rozhodnutí finančního ředitelství žalobou u Krajského soudu v Ústí nad Labem, který ji rozsudkem ze dne 27. 11. 2013, čj. 15 Af 122/2012 – 44, zamítl. Rozsudek krajského soudu, stejně jako všechna dále citovaná rozhodnutí Nejvyššího správního soudu, je dostupný na www.nssoud.cz a soud na něj na tomto místě pro stručnost zcela odkazuje.

III.

4. Žalobce (stěžovatel) brojil proti rozsudku krajského soudu kasační stížností z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 písm. a) a d) s. ř. s.

5. Stěžovatel předeslal, že vymezil důvody kasační stížnosti s ohledem na usnesení rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 17. 12. 2013, čj. 1 Afs 76/2013 – 57, na základě kterého se otázka konkrétních dopadů srážkových odvodů stala bezvýznamnou. Stěžovatel proto uplatnil pouze následující námitky: (1) krajský soud porušil zásadu přednosti práva Evropské unie (EU) a nezohlednil, že vnitrostátní právní úprava je s právem EU v rozporu, (2) krajský soud nevypořádal dostatečně návrh stěžovatele na položení předběžné otázky Soudnímu dvoru.

6. V žalobě stěžovatel namítl, že institut srážkového odvodu porušuje principy sekundárního práva EU, které je implementováno prostřednictvím podpory výroby elektřiny ze slunečního záření. Tento institut porušuje také Listinu základních práv EU. Krajský soud vypořádal tuto námitku pouze odkazem na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 20. 12. 2012, čj. 1 Afs 80/2012 – 40, č. 2808/2013 Sb. NSS, přestože stěžovatel formuloval návrh na položení předběžné otázky tak, aby se dotýkal otázek, které zmiňovaný rozsudek neřešil. Vypořádání předmětné námitky krajským soudem se tak z části míjelo s její podstatou.

7. Stěžovatel proto zopakoval své argumenty a zdůraznil, že považuje za nezpochybnitelné, že garance výkupních cen za dodávky elektřiny vyrobené ze slunečního záření představuje opatření vnitrostátního zákonodárce, kterým je implementováno právo EU. Stěžovatel nezpochybnil závěr krajského soudu, že právo EU nezakládá povinnost České republiky plnit cíle stanovené směrnicí 2009/28/ES o podpoře využívání energie z obnovitelných zdrojů a o změně a následném zrušení směrnic 2001/77/ES a 2003/30/ES právě prostřednictvím garance výkupních cen. Připustil, že právo EU ponechává členským státům široký prostor pro úvahu, jakým způsobem naplní stanovené cíle. Souhlasil také, že garance výkupní ceny nemá předobraz v žádném ustanovení práva EU.

8. Tyto výchozí předpoklady však nic nemění na skutečnosti, že se jedná o promítnutí práva EU do právního řádu České republiky, a že tak dochází k uplatňování práva EU. Česká republika je proto povinna postupovat podle čl. 51 Listiny základních práv EU.

Krajský soud se mýlil, pokud vyšel z předpokladu, že předmětná opatření se nacházejí zcela mimo dosah práva EU.

9. Pokud stát přistoupil k podpoře formou garantované výkupní ceny, přičemž předem jednoznačně stanovil mechanismus korekce garantované výkupní ceny, založil tím u investorů legitimní očekávání, které je chráněno právem EU. Toto legitimní očekávání bylo porušeno, pokud stát suspendoval uvedený mechanismus v okamžiku, kdy stěžovatel již neměl možnost reagovat a přehodnotit své rozhodnutí investovat.

10. Podle krajského soudu Ústavní soud v nálezu ze dne 15. 5. 2012, sp. zn. Pl. ÚS 17/11, vypořádal námitky směřující proti porušení čl. 16, čl. 17 a čl. 52 Listiny základních práv EU. Krajský soud ovšem přehlédl, že Ústavní soud není vázán Listinou základních práv EU a není oprávněn ji ani vykládat. Ani z obsahu nálezu neplyne, že by Ústavní soud posuzoval soulad předmětného odvodu s právem EU, byť se zčásti zabýval obdobnými právními hodnotami, které jsou chráněny Listinou základních práv EU.

11. Stěžovatel připojil ke kasační stížnosti návrh na položení předběžné otázky Soudnímu dvoru:

- (1) Je povinnost výrobce elektřiny ze slunečního záření hradit odvod z dodané elektřiny ve výši 26 % garantované výkupní ceny v souladu s čl. 16 a čl. 17 Listiny základních práv EU za situace, kdy vnitrostátním právem vytvořený systém podpory výroby elektřiny ze slunečního záření předem stanovil mechanismus úpravy výkupních cen, podle kterého výkupní cena pro nadcházející kalendářní rok stanovená Energetickým regulačním úřadem nemohla být nižší než 95 % výkupní ceny stanovené tímto úřadem pro předcházející rok?
- (2) Je zásada proporcionality (čl. 52 odst. 1 Listiny základních práv EU) dodržena v situaci, kdy vnitrostátní zákonodárce nejprve založil za účelem transpozice směrnice 2001/77/ES, resp. směrnice 2009/28/ES, pravomoc Energetického regulačního úřadu stanovit každoročně výkupní ceny a současně stanovil limit meziročního poklesu výkupních cen, ale posléze sám přistoupil k efektivnímu snížení garantované výkupní ceny zcela nezávisle na původně stanoveném mechanismu?
- (3) Je v souladu s právem EU závěr Ústavního soudu obsažený v nálezu sp. zn. Pl. ÚS 17/11, podle kterého ochrana legitimního očekávání adresátů neznemožňuje zákonodárci přijmout zákonnou úpravu, která změní výkupní cenu bez ohledu na to, že předchozí zákonná úprava obsahovala konkrétní mechanismus budoucích změn výkupní ceny?

IV.

12. Žalovaný ve vyjádření ke kasační stížnosti setrval na stanovisku, že správní orgány postupovaly v souladu s účinnou právní úpravou. K námitce rozporu s právem EU žalovaný odkázal na rozsudek Nejvyššího správního soudu čj. 1 Afs 80/2012 - 40. Články 16, 17 a 52 Listiny základních práv EU odpovídají základním právům zakotveným

v české Listině základních práv a svobod, kterými se zabýval již Ústavní soud v nálezu sp. zn. Pl. ÚS 17/11.

V.

13. Nejvyšší správní soud posoudil kasační stížnost v mezích jejího rozsahu a uplatněných důvodů a zkoumal přitom, zda napadené rozhodnutí netrpí vadami, k nimž by musel přihlédnout z úřední povinnosti (§ 109 odst. 3, 4 s. ř. s.).

14. Kasační stížnost není důvodná.

15. Předmětem správního řízení v posuzované věci byla stížnost stěžovatele na postup plátce daně podle § 237 daňového řádu. Touto stížností i následným odvoláním a žalobou se stěžovatel domáhal ochrany před tvrzeným porušením svých základních práv, zejm. práva na ochranu majetku a svobody podnikání. K porušení mělo dojít v důsledku srážky solárního odvodu z výkupní ceny elektrické energie (§ 7a a násl. zákona č. 180/2005 Sb., o podpoře výroby elektřiny z obnovitelných zdrojů energie, ve znění pozdějších předpisů).

16. Rozšířený senát ovšem rozhodl, že konkrétní dopady solárního odvodu na výrobu elektrické energie nelze zohlednit v řízení o stížnosti na postup plátce daně, ani v soudním řízení, které na ně navazuje (viz usnesení čj. 1 Afs 76/2013 - 57, na jehož odůvodnění soud pro stručnost zcela dokazuje). V posuzované věci proto správní orgány nemohly v řízení o stížnosti stěžovatele zohlednit dopady solárního odvodu do práv stěžovatele. Nemohl tak učinit ani krajský soud v řízení o žalobě, a to ať již posouzením souladu s vnitrostátním či evropským právem.

17. Otázka souladu solárního odvodu s právem EU by nastala pouze v případě, že by krajský soud byl povinen rozhodnout o dopadu solárního obvodu do veřejných subjektivních práv stěžovatele (srov. § 2 s. ř. s.). Pro posouzení této otázky však nebyl v řízení před krajským soudem prostor.

18. Podle rozšířeného senátu použití institutu stížnosti na postup plátce nemůže s ohledem na chybějící právní úpravu řešící výjimečné situace představovat účinnou ochranu práv těch poplatníků, do jejichž práv bylo vskutku s ohledem na konkrétní okolnosti jejich případu zasaženo. Rozhodnutí o souladu solárního odvodu s právem EU v abstraktní rovině by bylo pouze rozhodnutím akademickým, které by nemohlo mít dopad do veřejných subjektivních práv stěžovatele a nemohlo by ovlivnit výrok rozsudku krajského soudu. Za této situace nebylo namístě, aby krajský soud položil předběžnou otázku Soudnímu dvoru, protože se nejednalo o otázku, která by byla nezbytná k vynesení rozsudku (srov. čl. 267 Smlouvy o fungování Evropské unie). Z téhož důvodu nevznikla ani Nejvyššímu správnímu soudu povinnost obrátit se na Soudní dvůr.

19. Pokyn Ústavního soudu zohlednit likvidační účinky solárního odvodu v individuálních případech (viz nálezy sp. zn. Pl. ÚS 17/11) je za stávající právní úpravy proveditelný jen prostřednictvím institutu prominutí daně podle § 260 daňového řádu v návaznosti na § 259 daňového řádu (blíže viz usnesení rozšířeného senátu čj. 1 Afs 76/2013 - 57).

20. Rozsudek krajského soudu proto nemohl být nepřezkoumatelný z důvodu tvrzeného nedostatečného vypořádání návrhu na položení předběžné otázky Soudnímu dvoru.

21. Také námitka, že krajský soud porušil zásadu přednosti práva EU, pokud nezohlednil rozpor vnitrostátní právní úpravy s právem EU, je s ohledem na výše uvedené bezpředmětná.

22. V této souvislosti je však třeba korigovat názor krajského soudu, že stěžovatel měl uplatnit a doložit námitku rdousícího efektu solárního odvodu již v řízení o stížnosti na postup plátce daně. Tento názor vyšel z chybného předpokladu, že správce daně mohl posoudit konkrétní dopady solárního odvodu na výrobce elektrické energie v řízení podle § 237 daňového řádu. Přes tento dílčí nesprávný závěr je napadený rozsudek věcně správný a Nejvyšší správní soud neshledal důvod k jeho zrušení (srov. např. rozsudky ze dne 16. 1. 2014, čj. 7 Afs 108/2013 – 36 nebo čj. 7 Afs 120/2013 – 37). Krajský soud zamítl žalobu důvodně, protože úprava solárního odvodu je v obecné rovině v souladu s ústavním pořádkem (viz nález sp. zn. Pl. ÚS 17/11) a v konkrétní rovině nemohly správní orgány v řízení o stížnosti na postup plátce daně zohlednit dopady solárního odvodu na stěžovatele (viz usnesení rozšířeného senátu čj. 1 Afs 76/2013 – 57).

23. Nejvyšší správní soud neshledal napadený rozsudek krajského soudu nezákonným ani nepřezkoumatelným, proto kasační stížnost zamítl (§ 110 odst. 1 s. ř. s.).

24. O náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti Nejvyšší správní soud rozhodl podle § 60 odst. 1 věty první s. ř. s. za použití § 120 s. ř. s. Stěžovatel nebyl v řízení o kasační stížnosti úspěšný, proto nemá právo na náhradu nákladů řízení. Žalovanému, jemuž by jinak právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti příslušelo, soud náhradu nákladů řízení nepřiznal, protože mu v řízení o kasační stížnosti žádné náklady nad rámec běžné úřední činnosti nevznikly.

P o u č e n í: Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně 27. února 2014

JUDr. Jan Passer
předseda senátu